

Utsikt

Degerhamnfabrikens informationsblad till närboende

Höst
2015

↑ Fabrikschef Claes Kollberg.

När jag i somras färdades med familjen över Öresundsbron på väg till Legoland kunde jag inte låta bli att med stolthet berätta att cementen i bron en gång i tiden varit kalksten på södra Öland. På samma sätt vill jag berätta att de allra flesta tunnlar, broar, reningsverk, vindkraftfundament och andra stora betongkonstruktioner som byggts i Sverige de senaste årtionden också har sitt ursprung i den Öländska kalkstenen.

Det svenska samhället har ett behov av både underhåll och nybyggnation. Det som engagerar och driver mig och mina medarbetare är att vår produkt är en förutsättning för ett modernt och hållbart samhälle. För många konstruktioner finns i dag inga fungerande alternativ till cement och betong. I andra situationer kan betongens egenskaper som dess hållfasthet, energieffektivitet och isolerande förmåga vara nyckeln till ett hållbart byggprojekt – ofta i kombination med andra material.

Långsiktighet präglar vårt sätt att bedriva verksamhet och nästa år fyller Degerhamnfabriken 130 år. Under alla dessa år har fabriken varit med och byggt den infrastruktur som det moderna Sverige i dag står på. Samtidigt arbetar vi målmedvetet för att minska vår miljöbelastning, utifrån visionen om en hållbar cementfabrik 2050.

Både samhället och kunderna kommer att ställa ännu större krav på industriproduktion, och det gäller att vi är lyhörda och framsynta. Stannar vi upp och slutar utvecklas blir vi snart omsprungna av våra konkurrenter. Fabriken utvecklas ständigt och i detta nummer av Utsikt berättar vi om några områden som vi just nu arbetar aktivt med.

Trevlig läsning!
Claes Kollberg

Fördubblad styrka vid underhållsstopp

FLEXIBILITET OCH FÖRMÅGA att snabbt lösa problem är nödvändiga egenskaper i Johan Carlssons roll som ansvarig för underhållsstoppet.

– Ett oväntat driftstopp gjorde att vi fick stänga ner ugnen en vecka tidigare än planerat. Inhyrda entreprenörer från Estland som vi anlitat till en viss dag fick ge sig hit så fort de kunde, säger Johan Carlsson, chef för planerat underhåll vid Cementa i Degerhamn.

Stora materialflöden, höga temperaturer vid tillverkningen – runt 1 450 grader – och stora värmeväxlingar gör att cementugnen och den övriga utrustningen utsätts för kraftiga påfrestningar. Underhållsstoppet är ett sätt att säkra driften den kommande perioden.

Förbättringar för miljö

Varje år görs två stopp på cirka tre veckor vardera. Samtidigt som ugnen står still passar de också på att göra ett antal andra förbättringar som kan ge en ökad produktivitet, minskad miljöpåverkan och förbättrad säkerhet.

– Just nu river vi ut vissa sektioner av det elfasta teglet inne i ugnen. Samtidigt gör vi underhåll på de utanpåliggande kylarna och på fundamentet som håller uppe ugnen, säger Johan Carlsson.

Stoppet förläggs till byggbranschens lågsäsong och medan produktionen står still täcks kundernas cementbehov tillfälligt av Cementas två andra fabriker i Slite och Skövde.

Både lokal och internationell personal

Ett antal månader före stoppet startar Johan Carlsson den minutiösa koordineringen av både personal och reservdelsbeställningar.

75 ytterligare personer kommer till Degerhamnfabriken för att arbeta under perioden. Det är dels lokal kompetens men också entreprenörer från cementindustrin i Estland.

– Många kan inte engelska vilket är en kommunikativ utmaning. Samtidigt har många nu arbetat hos oss under flera år och de följer på ett bra sätt våra högt ställda säkerhetskrav. Det är en absolut nödvändighet på en sådan här arbetsplats där det finns många risker om man inte följer rutinerna, säger Johan Carlsson.

Prioritering är nyckeln

Arbetet handlar hela tiden om att prioritera när det visar sig att jobb krockar, reservdelar saknas eller ett nytt problem uppstår.

– För mig som gillar problemlösning är det här ett riktigt kul uppdrag, säger Johan Carlsson, och tillägger att det är ändå ganska skönt när det är över. Ungefär lagom till det är dags att börja planera nästa stopp. □

↑ Johan Carlsson (till vänster) rör sig runt i fabriken många gånger om dagen för att få information om hur jobben rullar på och snabbt kunna agera på problem som uppstår.

Klimatanpassad cement provtillverkas

DEGERHAMNFABRIKENS småskalighet har blivit dess styrka. Så beskriver fabrikschefen Claes Kollberg att man tack vare sin flexibilitet är en av få utvalda fabriker i ett viktigt forskningsprojekt inom HeidelbergCement-koncernen.

Under en helg i oktober var det full aktivitet vid fabriken då medarbetare arbetade dag som natt under guidning av experter från HeidelbergCements tekniska center i Tyskland.

Det är ett tidigt skede i utvecklingen av en ny sorts cement med bättre miljöprestanda än befintliga sorter. Genom ändringar i den kemiska sammansättningen är målet att sänka både förbrukningen av el och bränsle

vid produktionen, och minska koldioxidutsläppen. Delar av den jungfruliga kalkstenen byts ut till andra råmaterial och cementen

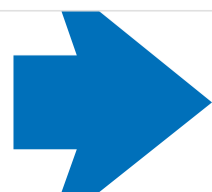

↑ Frank Bullerjahn från HeidelbergCement Technical Centre undersöker materialet.

kan samtidigt tillverkas vid lägre temperatur, vilket till ger en betydande minskning av koldioxid.

– Produktionsförsöket gick otroligt bra. Jag har upplevt många problemfyllda uppstarter i nya projekt, och det här gick över förväntan. Man såg direkt en sänkning av bränsleförbrukning och därmed minskade koldioxidutsläppen, säger Claes Kollberg och tillägger att samarbete med forskningsvärlden och universitet är en del i fabriken strategier.

Utveckling av nya cementsorter är dock en lång process som kräver olika hållfasthetsprover och kan även förutsätta förändrade bygg- och konstruktionsregler. Näst på tur är en mer omfattande testkörning under tre veckor efter årsskiftet. □

Bränslen som minskar koldioxidutsläpp

TILLVERKNING AV CEMENTA kräver stora mängder energi. Cementa strävar efter att minska användningen av fossila bränslen genom att ersätta dem med alternativa varianter som bland annat är framställda ur avfall från hushåll och industrier.

Detta är en av delarna i Cementas vision om noll koldioxidutsläpp från produkterna sett ur ett livscykelperspektiv.

Bränslena är tillverkade av utsorterade restprodukter som inte går att återvinna på annat sätt, till exempel plast, papper, uttjänta däck och flytande industriavfall som olja och lösningsmedel.

Man tar tillvara på energiinnehållet i materialet och löser samtidigt ett avfallsproblem.

Degerhamnfabriken har sedan mitten av 1980-talet använt flytande industriavfall.

2010 började fabriken även använda fasta bränslen, så kallade RDF (refuse derived fuels, se bilden till vänster). Det är en blandning av papper, plast och trä och innehåller en bioandel på 50–60 procent.

Vill ha lokala leverantörer

I år startade samarbetet med KSRR, Kalmarregionens renhållare, som leverantör av sorterat och kvalitetssäkrat avfallsbränsle.

– Vi strävar efter att ha lokala leverantörer, både för att minimera transporter och för att lättare kunna arbeta med att justera och utveckla kvaliteten, förklarar produktionschef Roger Petersson (bilden).

30 procent alternativa bränslen

RDF:en lagras i den stora hall som byggdes upp vid sidan av fabriken för att förhindra

uppkomst av lukt och kringflygande material. Enligt planen ska KSRR från nästa år kunna täcka hela fabriken behov av fasta alternativa bränslen.

Övergången till alternativa bränslen har inneburit en minskning av koldioxidutsläppen från Degerhamnfabriken med cirka 8 500 ton per år.

– Vi har arbetat mycket med att optimera bränslemixen och ligger nu på cirka 30 procent alternativa bränslen, säger Roger Petersson och tillägger att det är en rimlig nivå med befintlig utrustning. □

Läs om Cementas nollvision på www.cementa.se/nollvision.

Stärker kunskapen om biologisk mångfald

UNDER 2016 GENOMFÖR Cementa och HeidelbergCement för tredje gången Quarry Life Award för att främja biologisk mångfald i och omkring kalkstensbrott och täkter. Studenter och unga forskare bjuds in att delta.

I täkter finns goda möjligheter till en ökad biologisk mångfald tack vare den stora variationen i landskapet och att det efter brytning kan skapas nya och ovanliga naturmiljöer.

Fem projekt inom regionen

Quarry Life Award pågår över hela världen där HeidelbergCement har verksamhet. Fem utvalda projekt kommer att genomföras i deltagningen för region Norra Europa och de har samtidigt chans att gå vidare till den internationella tävlingen.

Deltagarna får möjlighet att göra fältstudier direkt kopplade till täkterna med chans att påverka och utveckla företagets arbete med biologisk mångfald.

Förra omgången drevs två projekt i Degerhamn. Ett av dem mynnade ut i den naturstig

med informationsskyltar som nu finns att besöka runt kalkstenstakten i Albrunna.

Skulle vilja öka fågelbeståndet

– Quarry Life Award kan ge oss ny kunskap om naturmiljöerna i och runt vår täkt och hur olika skötselåtgärder kan förbättra dem, säger Staffan Johnsson, miljöchef.

– Studenterna väljer själva vad de vill arbeta med men vi ser gärna projekt kring hur vi kan stärka fågelfaunan i området av till exempel höksångare, gråhakedopping eller pungmes. □

Följ tävlingen eller anmäl ditt intresse på www.facebook/quarrylifeaward-ne.

En renare produktion

NU HAR CEMENTA TAGIT ytterligare steg i att minska utsläppen av kväveoxider, NO_x, från cementtillverkningen.

Utsläpp av kväveoxider från förbränning är ett miljöproblem som bland annat kan bidra till övergödning i sjöar.

Cementas metod går ut på att spruta in en blandning av vatten och 25 procent ammoniak i ugnen för att bryta ner kväveoxiderna till främst kvävgas. Ammoniaken doseras in i ugnen på en punkt där temperaturen är precis rätt, runt 900 grader.

– Vid Cementas andra fabriker görs detta i det utanpåliggande cyklontornet, men eftersom vi inte har den utrustningen i Degerhamn har vi behövt utveckla en lokal lösning där man kan mata in ammoniaken i den roterande ugnen, säger projektledaren Ulrik Henriksson.

Beprövad teknik

Redan 2012 installerades tekniken på den ena cementugnen och den har visat sig vara driftsäker och haft önskad effekt. Nu skapades motsvarande lösning också för den andra ugnen.

– Vi har tagit hjälp av lokala företag som har den kompetens vi var ute efter, bland

annat Spiroline i Grönhögen för konstruktion och tillverkning, och Cintek i Kalmar för monteringen, säger Ulrik Henriksson.

Genom en ny och större tank har nu också mottagningen och lagringen av ammoniak förbättrats både ur logistik- och säkerhets-synpunkt. □

Bilden ovan: Ulrik Henriksson stämmer av detaljerna inför monteringen med Jan Sollie och Mikael Ågren från Cintek.

Utrustningen fästs utanpå ugnen och sprutar in en blandning av ammoniak och vatten för att minska NO_x-gasen.

Ny inköpschef i Degerhamn

HANS SJÖGREN ÄR ny inköpschef vid fabriken sedan augusti då han efterträdde Håkan Wendel.

Han är dock inte ett nytt ansikte vid fabriken – för två år sedan hade han ett konsultuppdrag som projektledare för installationen av det nya filtret.

Hans Sjögren som i grunden är organisationskonsult har tidigare varit chef inom Telia Sonera och även drivit egna företag. Han har lång erfarenhet av att leda större tekniska installationer, bland annat av byggnationer vid kärnkraftverk.

Inköpsansvaret täcker allt ifrån reservdelar och maskiner till tjänster inom både teknik och miljö.

– Jag är imponerad av Cementa. Det är ett

företag och en koncern med stora möjligheter till utveckling för både verksamheten och medarbetarna. Under min tid som konsult här fick jag en bra känsla för fabriksledningen och alla kollegor – det är jordnära personer med stor kompetens, säger Hans Sjögren. □

Cementa arbetar på ett miljöanpassat sätt med målsättningen att industri, människor och naturvärden ska samexistera i ett hållbart samhälle i en levande bygd. Vår policy är att ha en öppen dialog med kringboende och myndigheter. Välkommen att kontakta oss med synpunkter och frågor!

UTSIKT

Adress: Degerhamnsvägen 44, 386 63 Degerhamn
Telefon: 0485-56 19 00 eller 0485-56 19 06
E-post: info@cementa.se
Webb: www.cementa.se, www.facebook/cementaab
Tryck: Exaktaprinting

CEMENTA
HEIDELBERGCEMENT Group